

بدعت‌های بنی‌امیه؛ انحرافی در مسیر اسلام ناب

<?xml encoding="UTF-8?">

خبرگزاری بین‌المللی اهل‌بیت(ع): تاریخ اسلام، پر از فراز و نشیب‌هایی است که در آن حق و باطل در برابر یکدیگر صف‌آرایی کرده‌اند. یکی از مهم‌ترین دوره‌های تاریخ اسلام، دوران حکومت بنی‌امیه است؛ دورانی که با بدعت‌ها و انحرافات گسترده‌ای همراه بود. بنی‌امیه نه تنها در سیاست و حکومت اسلامی دخالت‌های ناروایی کردند، بلکه با تغییر در آموزه‌های دینی، تلاش کردند تا اسلام را به ابزاری برای تثبیت قدرت خود تبدیل کنند. در این مقاله، به بررسی مهم‌ترین بدعت‌های بنی‌امیه و تأثیرات آن بر جامعه اسلامی خواهیم پرداخت.

1. تغییر ماهیت خلافت به سلطنت

یکی از بزرگ‌ترین بدعت‌های بنی‌امیه، تبدیل خلافت اسلامی به سلطنت موروثی بود. خلافت در اسلام به عنوان یک مسئولیت الهی و مردمی تعریف شده بود که باید از طریق مشورت و انتخاب عمومی تعیین شود. اما معاویه بن ابی‌سفیان، نخستین خلیفه اموی، این اصل مهم را زیر پا گذاشت و خلافت را به سلطنتی موروثی تبدیل کرد. او با زور و فریب، یزید را به عنوان جانشین خود معرفی کرد و بدین ترتیب سنت پیامبر(ص) و خلفای راشدین را کنار زد (1).

این تغییر ماهیت خلافت به سلطنت، پیامدهای مخربی برای جامعه اسلامی داشت. حاکمان اموی دیگر خود را پاسخگو به مردم نمی‌دانستند و تنها به فکر حفظ قدرت و منافع شخصی خود بودند. این انحراف باعث شد تا ارزش‌های اسلامی نظیر عدالت، مساوات و شفافیت در حکومت‌داری به حاشیه رانده شود (2).

علاوه بر این، بنی‌امیه برای مشروعیت‌بخشی به حکومت خود، از ابزارهای مختلفی نظیر جعل احادیث و تحریف تاریخ استفاده کردند. آنان حتی برخی از صحابه پیامبر(ص) را تحت فشار قرار دادند تا خلافت آنان را تأیید کنند (3).

2. ترویج فرهنگ اشرافیت و تجمل‌گرایی

یکی دیگر از بدعت‌های بزرگ بنی‌امیه، رواج فرهنگ اشرافیت و تجمل‌گرایی در جامعه اسلامی بود. این خاندان که از پیشینه‌ای اشرافی برخوردار بودند، پس از دستیابی به قدرت، تلاش کردند تا فرهنگ جاهلی قریش را دوباره احیا کنند. آنان کاخ‌های مجلل ساختند و زندگی تجملاتی خود را به رخ مردم کشیدند (4).

این رفتارها نه تنها با آموزه‌های اسلام درباره سادگی و زهد در تضاد بود، بلکه فاصله طبقاتی میان مردم را نیز افزایش داد. در حالی که پیامبر اکرم(ص) و اهل‌بیت(ع) همواره بر اهمیت مساوات و توجه به مستضعفان تأکید داشتند، حاکمان اموی از بیت‌المال برای رفاه شخصی خود استفاده می‌کردند (5).

چنین رفتارهایی باعث شد تا ارزش‌های اخلاقی جامعه اسلامی دچار انحطاط شود و مردم از مسیر واقعی اسلام فاصله بگیرند. این انحراف فرهنگی، یکی از دلایل اصلی نارضایتی عمومی از حکومت بنی‌امیه بود که در نهایت به سقوط این خاندان انجامید (6).

3. دشمنی با اهل‌بیت(ع)

یکی از سیاه‌ترین صفحات تاریخ بنی‌امیه، دشمنی آشکار آنان با اهل‌بیت پیامبر(ع) است. این دشمنی ریشه در کینه‌های جاهلی قریش داشت که پس از فتح مکه همچنان در دل برخی از خاندان اموی باقی مانده بود. معاویه بن ابی‌سفیان و یزید بن معاویه، با اقدامات خود نشان دادند که حاضرند برای حفظ قدرت، حتی خون پاک‌ترین افراد را بریزند (7).

واقعه عاشورا نمونه‌ای آشکار از این دشمنی است که طی آن امام حسین(ع) و یارانش در کربلا به شهادت رسیدند. این فاجعه نه تنها لکه ننگی بر پیشانی بنی‌امیه است، بلکه نشان‌دهنده عمق انحراف آنان از اصول اسلامی است (8).

بنی‌امیه همچنین تلاش کردند تا نام اهل‌بیت(ع) را از یادها ببرند و فضائل آنان را انکار کنند. آنان حتی دستور دادند تا در خطبه‌های نماز جمعه، امام علی(ع) مورد لعن قرار گیرد. این اقدام ناشایست که سال‌ها ادامه داشت، نمونه‌ای دیگر از بدعت‌های آنان است که با روح اسلام کاملاً مغایرت دارد (9).

بدعت‌های بنی‌امیه نه تنها مسیر اسلام ناب محمدی(ص) را منحرف کرد، بلکه تأثیرات مخربی بر جامعه اسلامی گذاشت. این خاندان با تبدیل خلافت به سلطنت، ترویج فرهنگ اشرافیت و دشمنی با اهل‌بیت(ع)، ارزش‌های اصیل اسلامی را زیر پا گذاشتند و زمینه انحطاط اخلاقی و سیاسی جامعه را فراهم کردند. بررسی این بدعت‌ها نشان می‌دهد که چگونه انحرافات یک حکومت می‌تواند سرنوشت یک امت را تغییر دهد. امروز نیز بازخوانی این تاریخ تلخ می‌تواند درس‌هایی برای جوامع اسلامی داشته باشد تا از تکرار چنین انحرافات جلوگیری شود.